

Dagordningens punkt 20

Förbundsstyrelsens förslag till program för framtidens industriarbete

Vi är IF Metall – framtidens industriarbetare

Framtidens industriarbete är nära förenat med industrins utveckling i Sverige. En framgångsrik industri skapar utrymme för hållbara och utvecklande jobb. Det lägger grund för goda löner och arbetsvillkor. IF Metalls engagemang för industrin i Sverige är vårt engagemang på varje arbetsplats och för varje enskild medlem.

Vårt program för framtidens industriarbete är berättelsen om hur idéer och innovationer lämnar ritborden för att bli morgondagens nya produkter och tjänster. Digitaliseringen är teknik som samverkar med människor, smarta robotar och automatiserade processer.

Smart produktion är nya material och resurshushållning som gör att industrin blir en del av lösningen för att möta globala klimat- och miljööutmaningar. Framtiden för industrin är investeringar i både människor och teknik. Det är i mötet med IF Metalls medlemmar som den nya teknikens möjligheter blir verklighet. Vi ska som fackförbund vara med och forma mötet.

I vårt engagemang för framtidens industri och industriarbetare ställer vi krav. Ett tungt ansvar vilar på arbetsgivarnas vilja att investera i arbetsplatsernas och industriarbetarnas utveckling. Vi som facklig organisation ska vara delaktiga i förverkligandet av våra medlemmars framtida arbete i gruvorna, verkstäderna, bruken och fabriker. Våra fackliga kunskaper och erfarenheter ska finnas med i företagets underlag och beslut.

Det handlar om arbetets organisering, arbetsmiljön och lärandet i arbetet. IF Metall tillför. Vi är en facklig framstegsvänlig kraft som aktivt deltar i förändring. Det var så vi en gång som fackförbund deltog i formandet av Saltsjöbadsavtalet och den svenska modellen. Vi gjorde oss delaktiga i utvecklingen. Det är så vi fortsatt, dagligen och i konkret handling, utvecklar våra medlemmars tillvaro i arbets- och samhällslivet. Det är så vi framåt skaffar oss inflytande över den nya teknikens inverkan på våra medlemmars arbete.

Vi ställer också krav på att politiken skapar förutsättningar för morgondagens konkurrenskraftiga företag. Sverige ska vara det självklara valet för investeringar och utveckling av industrins produkter och tjänster.

Vägen framåt är också förnyad politik för utbildning och omställning. Utbildning som når både ungdomar och vuxna. Teknikens framsteg blir verklighet på arbetsplatserna genom lärandet i arbete och utveckling i yrket för våra medlemmar. Omställningens insatser behöver fungera för varje enskild människa och matcha jobb till varje enskild arbetsplats.

Det fackliga engagemanget står aldrig still. IF Metalls kongress 2017 är en fortsättning på tidigare generationers fackliga kamp. Vi har tidigare framgångsrikt mött teknikens skiften. Tillsammans med nya generationer av medlemmar tar vi nu oss an de nya utmaningarna.

Slutsatser

- Programmet om framtidens industriarbete ska vägleda vårt arbete för Hållbart arbete, ny industrialisering, kompetensförsörjning och omställning.
- IF Metalls målbild för framtidens industri är att Sverige ska befinna sig i global framkant vad gäller digitalisering, nya material och klimatsmart produktion.
- IF Metalls målbild för framtidens industriarbete är att jobb- och yrkesutveckling för varje enskild medlem ger en industri som befinner sig i global framkant.

Dagordningens punkt 20

Framtidens industri – industriarbetsplatsen möter ny teknik

Digitaliseringen kallas för den fjärde industriella revolutionen och en andra tidsålder för maskinerna. Digitaliseringen får avgörande inverkan på industrin, på arbetslivet och i samhället. Det är ofrånkomligt, men också välkommet. I den gamla tekniken lever farorna för våra medlemmars jobbtrygghet.

Teknikutvecklingen ger verktyg för att konkurrenskraftig produktion ska kunna finnas och utvecklas på de många arbetsplatserna runt om i Sverige. Detta betyder nya och uppgraderade jobb, men det betyder också att jobb försvinner.

Digitaliseringen handlar om teknik – om robotar som är smartare, starkare, mer mobila och effektivare. Digitaliseringen är additiv tillverkningsteknik, 3D-printing, där produkter tar form genom att lager läggs på lager. Digitaliseringen når arbetsplatserna genom visualiseringsteknik för smartare montering och självstyrande truckar på lagret eller hjulastare i gruvans schakt.

Teknikutvecklingen erbjuder service och underhåll av uppkopplade maskiner, lastbilar eller maskinkomponenter. I utvecklingen finns integrerade biosensorer som berättar för oss om hur vi mår. Industrins framtid finns i lättillgängliga datamoln, hos nanoteknikens atomslöjdade miljövänliga plaster och stål, i den artificiella intelligensens självlärande beräkningsformler. Teknikutvecklingen förverkligar affärsmodeller som bygger på ny förmåga att dra nytta av enorma datamängder.

Digitalisering och klimatsmart produktion är all denna teknik. Men egentligen handlar det om mötet mellan människan och tekniken; ett möte som formar framtidens industriarbete på varje enskild arbetsplats där våra medlemmar finns. Framtidens industriarbete är samverkan mellan våra medlemmar och den nya tekniken.

Digitaliserade varor och tjänster förändrar företag och branscher

Digitaliseringen innebär att nya varor och tjänster tillkommer medan andra slås ut. Varornas funktion växer allt tydligare samman med tjänsters nyttor. Sakernas internet – Internet of Things – adderar värde till tillverkade produkter och förändrar service- och underhållsarbetet. Nya varor och tjänster tar form i nya affärsmodeller. Leverantörs- och värdekedjor skakas om.

Digitaliseringen förstärker faktumet att tillverkning och industrinära tjänster är ömsesidigt beroende av varandra. Uppfattningen om vad som är fysiska varor eller tjänster suddas ut.

Innovativa företag bygger upp kundnytta där produkter, tjänster och finansiering hänger ihop. Kunder leasar eller hyr per timme, snarare än köper och äger varor. Avgränsningar mellan branscher blir mindre självklara. Utvecklingen förändrar på sikt karaktären på företagen där våra medlemmar har sin arbetsvardag. Detta påverkar vår organisering och vårt fackliga arbete.

Tekniken ger närheten mellan tillverkare och kund

Tekniken möjliggör att den fysiska närheten, vikten av att finnas geografiskt nära kund och marknad, kompletteras med en virtuell närhet. Smartare tillverkning gör stegen från idé till färdig produkt färre. Kontakten mellan tillverkare och kund blir enklare. På industriarbetsplatserna ger ny teknik mer produkt- och produktionsflexibilitet genom kortare omställnings- och ledtider, möjligheter till simulering och mindre tidskrävande programmering.

Närheten öppnar för konkurrens med produkter i kortare serier och större variationer. Närheten skiftar karaktär på globaliseringen. Det blir mindre av att sköta logistik och expedition, mer att göra verkstad av innovationer. Teknikutvecklingen öppnar upp dörrar för tillverkning i Sverige – på de arbetsplatser som kan dra nytta av robotisering, automatisering och affärsmöjligheter som resurshushållning och nya miljösmarta material erbjuder.

Dagordningens punkt 20

Smart tillverkning – som har förmåga att dra nytta av samverkan mellan tillverkare och kund eller mellan stora och små företag i och mellan branscher – ger fördelar för tillverkning i Sverige. Teknikutvecklingen banar väg för en ny industrialisering.

Fler industrijobb genom goda förutsättningar för tillverkning i Sverige

Teknikens möjligheter skapar konkurrenskraft och förutsättningar för produktion i Sverige. Men det uppstår inte av sig självt. Sverige behöver ha industriarbetsplatser – verkstäder, fabriker, bruk och gruvor – som har insikt och förmåga att dra nytta av teknikens möjligheter. Arbetsplatserna, små som stora, behöver i handling bli teknikens vinnare för att vända omvandlingens faror till framgång. Ett tungt ansvar vilar på företagets förmåga att investera i människor och teknik.

Också vi inom IF Metall behöver – på klubben, avdelningen, i bolagsstyrelsen samt genom regional och nationell samverkan med fackförbund inom industrin och branschernas parter – vara en kraft för teknikutvecklingens möjligheter. IF Metall ska medverka till förändringen. Vi agerar för våra medlemmars framtida utveckling i arbetet.

Samtidigt är det en uppgift för politiken, på orten, i regionen och nationellt, att medverka till att stärka industrins konkurrenskraft. Svensk industripolitik har rört sig från ”basically gone” till att med handlingskraft agera för nyindustrialisering, export och samverkansprogram för innovation. Det skiftet är viktigt, men kräver fortsatta och konkreta åtgärder.

Slutsatser

- IF Metall behöver, i alla led och i samverkan, medverka till att industriarbetsplatserna tar till vara på teknikutvecklingens möjligheter.
- Staten behöver fortsätta utveckla forskning- och innovationspolitiken genom ökad samverkan mellan industri, forskningsinstitut och universitet.
- Staten behöver fortsatt utveckla riktade satsningar som stimulerar framför allt små och medelstora industriföretag att utveckla varor, tjänster och affärsidéer med hjälp av digital teknik, nya material och klimatsmart produktion.

Framtidens industriarbete – industriarbetaren möter ny teknik

På industrins arbetsplatser arbetar människor och teknik tillsammans. Så är det i dag, och så fungerar det också med teknikens utveckling. Datastyrda maskiner, robotisering och automatiserade processer förändrar och ersätter arbetsuppgifter och ser till att nya tillkommer. På så sätt ökar produktivitet och konkurrenskraft. Det berikar och det utarmar jobb. Teknikutvecklingen erbjuder i denna mening inget annorlunda.

Digitaliseringen och tillverkningen av nya smartare material sker på arbetsplatser med vana att ta till sig teknik. Förmågan att dra nytta av teknikens möjligheter förflyttar ständigt industrin och industriarbetet framåt. Teknikens genombrott sker på arbetsplatser där arbetsuppgifter förändras gradvis, i takt med att arbetet möter den nya tekniken. Arbetets ursprung för våra medlemmar består, om än i en ny teknisk verklighet. Industriarbetet finns kvar.

Digital teknik förenklar och tillgängliggör. Anpassningsbarheten ökar genom kortare omställnings- och ledtider. Ökade möjligheter till simulering och mindre tidskrävande programmering förändrar arbetets utförande och innehåll. När det som var tekniker- och ingenjörsmässigt nu flyttar in i maskiner och digitala plattformar, då kan det också bli en del av industriarbetet.

Framtidens industriarbetare är därför i än högre grad praktiska teoretiker och teoretiska praktiker. Det behöver också märkas i utvecklingen av industriarbetarnas jobb och yrken. Ett tungt ansvar vilar här på arbetsgivarna.

Vårt fackliga svar på företagets ivriga jakt på uppskruvad flexibilitet i bemanningen är att berika arbetsplatserna med mångkunnighet och lösningar för flexibla arbetstider.

Dagordningens punkt 20

Ingen tjänar på att våra medlemmar blir enkelt och billigt utbytbara. I teknikens utveckling är industrins arbetare arbetsplatsernas viktigaste resurs. Detta vägleder vårt fackliga engagemang för varje enskild medlems utveckling.

Lärande i arbetet med dagens industriarbetare bygger framtidens arbete

Ny teknik behöver människor. Digitala plattformar, visualiseringstekniken, 3D-skrivarna och de rörliga robotarna blir allt smartare, men de sköter inte sig själva. Arbetsplatserna behöver därför organiseras för fungerande samverkan mellan människor och teknik. Kunskap, förmågor och färdigheter behöver uppgraderas och tillåtas växa hos industrins kvinnor och män.

Detta riktar strålkastarljus på arbetsgivarnas ansvar, men också på vårt egna fackliga engagemang, för valideringsinsatser och lärande i arbetet. För att landets gruvor, bruk, verkstäder och fabriker verkligen ska vara teknikutvecklingens vinnare krävs det att lärande i arbete går från vision till verklighet. Detta kräver att industrins arbetare får utvecklas under hela arbetslivet.

Vi inom IF Metall ska därför medverka till att synliggöra, möjliggöra och förverkliga valideringen och lärandet i arbetet för våra medlemmar. Vårt engagemang på arbetsplatserna ska se till att utveckling i jobbet och yrket sker på riktigt.

Brist på kompetens ska inte bli skäl till att göra sig av med kvinnor och män som aldrig fick chansen att utveckla sig i jobbet. Vi stänger den dörren och öppnar nya med våra medlemmars jobb- och yrkesutveckling. Vi ska ta vårt ansvar för lösningar, på såväl arbetsplatserna som i centrala avtal, som ger medlemmarna jobbtrygghet och utveckling.

IF Metall ska därför använda platsen vid förhandlingsborden. Vår vilja är att ta ett helhetsgrepp för att stärka medlemmarnas anställningsbarhet, jobbutveckling och chanser till fungerande omställning. Detta rymmer också öppenhet för förändringar av både avtal och lag.

Framtidens industri och industriarbete är nära förenat med lärande i arbetet. Detta är vår ledstjärna när vi är med och utvecklar arbetets organisering, när vi skapar lösningar på flexibilitetsbehov och när vi utvecklar löne- och arbetsvillkor.

Slutsatser

- IF Metall behöver utveckla insatserna på såväl arbetsplatserna som i centrala avtal så att lärande i arbete blir en ledstjärna för medlemmarnas utveckling i jobbet och yrket samt för arbetets organisering.
- IF Metall behöver driva på arbetsgivarna för jobb- och yrkesutveckling samt medverka till att fler arbetsplatser arbetar med kompetenskartläggning, validering och kompetensutveckling.

Industriarbetarens kompetens gör Sverige starkare

Lärandet i arbetslivet handlar om människors utveckling genom hela arbetslivet, och detta behöver märkas i hur den nationella politiken stödjer kompetensutveckling, också i det privata näringslivet. Lärandet ger dagens och framtidens arbetsplatser egen kapacitet att möta teknikutvecklingens möjligheter. Det tryggar industriarbetarnas anställning och ger utveckling i jobbet. Det förebygger risker för långa perioder av arbetslöshet. På den vägen blir Sverige starkare. Därför är lärandet i arbete en samhällsfråga.

Vår vilja att i förhandlingar ta ett helhetsgrepp för att stärka våra medlemmars anställningsbarhet och jobbutveckling behöver följas upp av politikens vilja. IF Metall ska fortsatt verka för att ett nationellt system för kompetensutveckling blir verklighet i samverkan med de avtalsbärande parterna på arbetsmarknaden.

Ett nationellt system behöver samspela med avtalade lösningar som rymmer mer än finansiellt stöd. Det handlar också om att verka för genomslag på alla de arbetsplatser där våra medlemmar har sin arbetsvardag.

Insatserna för lärande i arbetet behöver därför omfatta stöd för arbetsplatsernas arbete med att identifiera kompetensbehov och utforma eller nå fram till utbildningar som

Dagordningens punkt 20

möter behoven. Utrymme behöver också skapas för att stärka arbetsplatsernas och vårt fackliga engagemang för att ge vägledning åt industriarbetarnas jobb- och yrkesutveckling.

IF Metall kommer också att fortsätta verka för att det nationella systemet för korttidsarbete vid djupa kriser utvecklas till att omfatta stöd för kompetensutveckling. Sverige byggs starkare med kompetens.

Slutsatser

- Staten behöver samverka med de avtalsbärande parterna för att ta fram ett nationellt system som främjar och förverkligar kompetensutveckling i arbetslivet samt medverka till att det nationella systemet för korttidsarbete vid djupa kriser utvecklas till att också omfatta insatser för kompetensutveckling.
- Staten behöver stimulera genomslaget för bransch- och yrkesinriktad kompetenskartläggning och validering.

Den nya teknikens arbetsplatser – anpassade för framtidens industriarbetare

Digital teknik, robotar och automatiserade processer har och kommer än tydligare att få inverkan på våra medlemmars arbetsmiljö. Lagar och regler, och tillämpning av dessa, behöver fungera i den nya teknikens arbetsliv. Industrirobotar kommer i än större utsträckning att hantera tunga lyft och utföra monotona rörelser. Samtidigt jobbar robotarna närmare våra medlemmar i produktionen. Nanoteknik ger industrin konkurrenskraft, men också nya utmaningar för våra medlemmars hälsa vid bland annat svetsning och arbete med 3D-skrivare.

Det är en sak att självstyrande fordon följer trafikregler i villaförstäder, en annan att de fungerar i en arbetsmiljö som befinner sig 1 365 meter under jord. Samspelet mellan människa och teknik leder till utmaningar för den psykosociala arbetsmiljön. Teknik som strular skapar stress och utmanar samarbetet mellan anställda på arbetsplatserna. Vi vet av erfarenhet att automatiserade processer både berikar och utarmar medlemmarnas arbetsinnehåll.

Teknikutvecklingen kan bidra till att minska risker och påfrestningar. Detta kräver dock att arbetsmiljöns behov tydligt finns med när investeringar beslutas och arbetets organisation tar form. Vårt engagemang för framtidens industriarbete innebär att vi inom IF Metall är en kraft, på varje arbetsplats, för att den nya tekniken används till att förbättra och utveckla våra medlemmars arbetsmiljö och arbetsinnehåll.

Digitaliseringen möjliggör att information om samverkan mellan människor och maskiner kan användas för att utveckla produktionen. Arbetet kan bli effektivare planerat, mer funktionellt bemannat och individuellt utrustat för att möta krav på god arbetsmiljö. Nyttan kan skapas för att förverkliga hållbara arbeten.

Samtidigt sätter kunskapsinhämtningen integriteten på prov. Information kan samköras och användas för att kontrollera anställdas prestationer, egenskaper och beteenden. Integritet är förtroendeskapande - en balansakt om hur kunskap och information kommer till användning. Vår fackliga uppgift är att se till att balansakten verkar till nytta för våra medlemmar.

Slutsatser

- IF Metall behöver driva på arbetsgivarnas ansvar för hållbara arbeten samt medverka till att förtroendevalda får tillgång till utbildning om ny tekniks inverkan på arbetsorganisation.
- IF Metall behöver utveckla våra medlemmars kunskap om arbetsmiljö- och integritetsfrågor kopplade till införandet av digital teknik på industrins arbetsplatser.

Dagordningens punkt 20

Fungerande utbildningspolitik för framtidens industri och industriarbetare

Teknikutveckling kräver att landets utbildningssystem har förmåga att möta nya och växande kompetensbehov. Politiken måste visa utvecklingsvilja. Digitaliseringen är väsentligt mer än mjukvaruprogrammering och surfplattor till förskolebarn. Klimatsmarta material och resurshushållningens affärsidéer är mer än ord i framtidsspanares blogg-inlägg.

Teknikutvecklingen handlar om landets industriella konkurrenskraft och om människors ställning i hela arbetslivet – inte bara vid första anställningsintervjun. Detta behöver också märkas i utvecklingen av landets utbildningspolitik. Utbildningssystemen behöver kunna svara upp på behovet av såväl spets- som breddkunskap. Utbildningsanordnare behöver bli mottagliga för behoven som finns och som växer fram inom industrin. Arbetsplatserna behöver skaffa sig förmåga att kunna svara upp i kontakterna med utbildningens värld.

Digital teknik behöver ingå i utbildningsinnehållet, från förskolans arbete med att utveckla flickors och pojkars teknikintresse, över till grund- och gymnasieskolans timplaner. Teknikutvecklingen behöver synas i förverkligandet av spets- och forskarutbildningar hos landets universitet och industriforskningsinstitut.

Utbildningspolitiken behöver i större utsträckning nå fram till kvinnor och män som befinner sig i arbetslivet. Utbildningspolitik är i ett och samma kompetensförsörjning, omställningsverktyg och förverkligandet av enskilda människors livschanser. Också i vuxen ålder ska människor uppleva att det finns utbildningsvägar som bygger på eller bereder nya vägar framåt i arbetslivet. Och det behöver ske med studiesociala förutsättningar som fungerar för människor med den vuxnes ansvar och livsvillkor.

Digital teknik är kompetensen i sig, men också ett verktyg för att tillgängliggöra vidareutbildning i människors närhet. Yrkehögskolornas och universitetens föreläsningssalar kan kompletteras med digitala plattformar i hemmiljö. Teknikens tillgängliggörande förmåga behöver också märkas i hur utbildningssystemen vidareutvecklas.

Teknikens möjligheter för framtidens industriarbete är viktiga utgångspunkter för vårt partsgemensamma engagemang inom ramen för Teknikcollege, Motorbranschcollege och i arbetet för att utveckla bransch- och yrkesinriktade valideringsmodeller.

Slutsatser

- Utbildningspolitiken behöver utvecklas för att bättre kunna möta den nya teknikens behov som finns och växer fram på industrins arbetsplatser.
- Utbildningspolitikens omfattning och de studiesociala förutsättningarna behöver utvecklas för att underlätta studier för vidareutveckling i yrket eller yrkesväxling.

Fungerande omställning för framtidens industri och industriarbete

Ny teknik öppnar inte bara upp dörrar för konkurrenskraftiga industriföretag och ökad jobbtrygghet. Teknik leder till omstrukturering. Jobb rationaliseras bort av industrirobotar och automatiserade processer. Industrijobb har över decennier rört sig österut i syfte att nå växande marknader och låglönefabriker. Omstruktureringen är en del av tillverkningsindustrins historia och vardag. Den är också en del av industriarbetets framtid.

Industrins kvinnor och män är bärare av de stora riskerna på svensk arbetsmarknad. Teknikutveckling utmanar anställningsbarheten i det egna jobbet. Globala konkurrenters affärs- och marknadsframgångar påverkar jobbtryggheten på många arbetsplatser i en lång kedja av leverantörer av varor och tjänster.

Finansmarknadens nycker riskerar att, som finanskrisen visade, driva industriföretag från all time high-läge till konkursmässighet över loppet av någon månad. Råvarupriser och konjunkurlägen inom viktiga marknadssegment är skillnader mellan nyanställningar eller varsel. Kort sagt – industrin verkar ständigt, på gott och ont, i förändringens vindar. Teknikutvecklingen ökar vindstyrkan.

Dagordningens punkt 20

Industriarbetarens anställningstrygghet är beroende av väsentligt mer än existensen av lagparagrafer – såväl arbetsmarknadspolitiken som våra egna omställningssystem behöver uppgraderas. Vårt partsgemensamma omställningsavtal, TSL, är en unik resurs för medlemsnära insatser vid omstrukturering.

Teknikutvecklingens omstrukturerande kraft understryker vikten av att vi som facklig organisation medverkar till att stärka tillgängligheten till och innehållet i omställningsinsatserna. Samtidigt behöver arbetsmarknadspolitiken fungera bättre tillsammans med parternas engagemang.

Teknikutvecklingens genomslag stärker betydelsen av att omställningen verkligen fungerar för industrins arbetare. Ekonomisk trygghet, under så korta perioder av arbetslöshet som möjligt, är en del. Arbetslöshetsförsäkringen behöver förbättras; 80 procent av ersättningsstegen ska kunna få 80 procent i ersättningsnivå.

Framför allt behöver arbetsmarknadspolitiken uppgraderas för att bättre möta både enskilda människors och arbetsplatsers behov. När teknikutveckling får inverkan på hela den svenska arbetsmarknaden behöver det också märkas i hur vi i Sverige utformar arbetsmarknadspolitikens funktion för kompetensförsörjningen.

Vägen åter till arbete handlar om att snabbt utveckla och matcha människors kompetens utifrån de behov som finns på dagens och framtidens arbetsplatser. Kompetensbrist på industriarbetsplatserna och långtidsarbetslösa IF Metallmedlemmar är inte svaren på Sveriges förmåga att bli teknikutvecklingens vinnare.

Vårt engagemang utgår från att teknikutvecklingens vinnare finns hos våra medlemmar på bruken, på verkstäderna, i fabriker och i gruvorna. Vi är IF Metall – framtidens industriarbetare.

Slutsatser

- IF Metall behöver medverka till att utveckla arbetet med att stärka omställningsavtalet.
- Arbetsmarknadspolitiken behöver utvecklas för att stärka omställning och matchning genom tidiga individanpassade kompetenshöjande insatser som möter arbetsplatsernas kompetensbehov.